

**LIETUVOS BANKAS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-02-01 Nr. 429-64

Lietuvos bankas gavo advokato Y. Y. (toliau – atstovas), atstovaujančio pareiškėjos X. X. (toliau – pareiškėja) interesams, kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2022 m. vasario 2 d. Z. Z. (toliau – draudėja) ir draudikas sudarė gyventojų turto draudimo sutartį, kuria buvo apdraustas gyvenamasis namas, esantis adresu: (*duomenys neskelbiami*), taip pat namų turtas, turto savininko civilinė atsakomybė ir asmens civilinė atsakomybė, draudimo laikotarpis – nuo 2022 m. vasario 3 d. iki 2023 m. vasario 3 d. (toliau – Sutartis).

Kreipimesi į Lietuvos banką atstovas nurodė, kad 2022 m. liepos 31 d. pas draudėją besisvečiuojančią pareiškėją apkandžiojo šuo. Pareiškėja draudėjos garaže „<...> žengiant žingsnį atgal netyčia kliudė šunį, pargriuvo ant žemės ir jai parkritus šuo apkandžiojo veidą“.

2022 m. rugpjūčio 22 d. pareiškėja kreipėsi į draudiką dėl patirtos žalos, pareiškėjos įvertintos 1 500 Eur, atlyginimo. Draudikas priėmė sprendimą pripažinti įvykį nedraudžiamuoju. Sprendimą draudikas grindė Sutarties dalimi esančių Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 060 (toliau – Taisyklės) 79.1.32 papunkčio nuostata, pagal kurią draudikas neatlygina nuostolių, padarytų šuns, kuris įvykio metu buvo palaidas, be antsnukio, arba jei įvykį sukėlęs šuo yra veislės, kuriai laikyti yra reikalingi specialūs leidimai.

Draudikui netenkinus pareiškėjos pretenzijos dėl priimto sprendimo, jos atstovas kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi į Lietuvos banką atstovas pažymėjo, kad draudikas nepagrįstai sau palankiai traktavo Taisyklių nuostatas, kuriose įsipareigojo atlyginti tretiesiems asmenims draudėjo naminių gyvūnų sukeltą žalą, įskaitant kilusią dėl patirto kūno sužalojimo. Atstovo teigimu, „<...> nagrinėjamu atveju žala padaryta naminio gyvūno, laikomo privačioje ir uždaroje nuosavybėje, būtent todėl šuo neprivalėjo būti nei su pavadžiu, nei su antsnukiu (šuns veislė nėra įrašyta į sąrašą, kuriai būtų reikalingi specialūs leidimai).“ Atstovo teigimu, draudikas tinkamai neįvertino ir neištyrė įvykio aplinkybių, prieš priimdamas sprendimą. Atstovas nurodė, kad pareiškėja, pakritusi ant grindų, susižeidė ir kelio meniską. Dėl patirtų sužalojimų pareiškėja patyrė ne tik fizinį skausmą ir kitas fizines pasekmes, tačiau ir sunkius dvasinius išgyvenimus. Atstovas prašė rekomenduoti draudikui pripažinti įvykį draudžiamuoju ir pareiškėjai išmokėti 1 500 Eur draudimo išmoką.

Atsiliepime į pateiktą kreipimąsi draudikas nurodė su atstovo reikalavimais nesutinkantis. Draudikas pažymėjo, kad įsipareigojo tretiesiems asmenims atlyginti draudėjo naminių gyvūnų padarytą žalą tik Sutartyje nustatytais atvejais ir apimtimi. Taisyklių 79.1.3 papunktyje aiškiai nurodyta, kad įvykis pripažįstamas nedraudžiamuoju, vien konstatavus aplinkybę, jog šuo įvykio metu buvo palaidas arba buvo be antsnukio arba įvykį sukėlęs šuo yra veislės, kuriai laikyti yra reikalingi specialūs leidimai, nepriklausomai nuo įvykio vietos. Draudiko teigimu, įvykio tyrimo metu buvo nustatyta, kad „<...> kaimynės šuo Pareiškėją apkandžiojo būdamas nepririštas ir be antsnukio“. Taigi, įvykis atitiko nedraudžiamą įvykio sąlygas, įtvirtintas Taisyklių 79.1.3 papunktyje. Aplinkybė, jog įvykis įvyko draudėjos garaže, yra nereikšminga, nes minėtame papunktyje nurodytas nedraudžiamasis įvykis neturi išlygų dėl įvykio vietos. Draudikas nurodė pareiškėjai pasiūlęs dėl žalos atlyginimo kreiptis į gyvūno savininką.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudiko sprendimo 2022 m. liepos 31 d. įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo. Reikalavimą draudikui pareiškėja reiškia draudiko ir draudėjos sudarytos Sutarties pagrindu kaip trečiasis asmuo, nukentėjęs nuo asmens civilinę atsakomybę apsidraudusiai draudėjai priklausančio šuns.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti draudiko teikiamą draudimo apsaugą reglamentuojančias Sutarties nuostatas, faktines aplinkybes ir nustatyti, ar draudikas priėjo prie pagrįstų išvadų, suteikusių jam pagrindą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti kitai šaliai arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Ginčiui aktuali Sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis (sutarties laisvės principu), tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi, o draudėjas turi teisę su jomis sutikti arba nesutikti, arba derėtis dėl individualių sutarties sąlygų.

Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka (draudžiamuosius įvykius), ir atvejus, kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką (nedraudžiamuosius įvykius).¹

Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teises pasekmes, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkantis įvykis, tačiau šalys yra susitarusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką. Kaip ne kartą yra nurodęs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo praktikoje, nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio* (nuo pradžių). Taigi, pareiga mokėti draudimo išmoką draudikui kyla tik tada, kai įvykio aplinkybės atitinka konkrečius draudimo sutartyje nurodytus draudžiamąjį įvykio požymius, ir nėra aplinkybių, atitinkančių nedraudžiamųjų įvykių apibrėžimus.²

Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse (standartinėse sąlygose), tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose.

Draudėjos su draudiku sudarytos Sutarties draudimo liudijime nurodyta, kad draudėjai teikiama asmens civilinės atsakomybės draudimo apsauga, draudimo suma – 1 500 Eur, išskaita – 60 Eur.

Taisyklių 78.4 papunktyje nustatyta, kad „Asmens civilinė atsakomybė apima: <...> b) Jūsų naminių gyvūnų padarytą žalą tretiesiems asmenims“. Taisyklių 27 punkte paaiškinama, kaip Sutartyje apibrėžiami naminiai gyvūnai, – tai draudimo vietoje auginami gyvūnai, laikomi dėl grožio, laisvalaikio praleidimui ir pan. (pvz., šunys, katės ir pan.).

Taisyklių 79.1 papunktyje įtvirtinti civilinės atsakomybės draudimui taikomi nedraudžiamieji įvykiai. Taisyklių 79.1.32 papunktyje nustatyta, kad draudikas neatlygina „nuostolių, padarytų Jūsų šuns, kuris įvykio metu buvo palaidas, be antsnukio arba jei įvykį

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.

sukėlęs šuo yra veislės, kuriai laikyti yra reikalingi specialūs leidimai.“

Įvertinus minėtas Sutarties nuostatas, darytina išvada, jog draudikas įsipareigojo draudėjai teikti asmens civilinės atsakomybės draudimo apsaugą, į kurios apimtį patenka ir draudimas nuo draudėjos šuns tretiesiems asmenims sukeltos žalos. Vis dėlto, kaip matyti iš Taisyklių 79.1.32 papunktyje įtvirtintos nuostatos, Sutarties šalys susitarė dėl sąlygų, kada draudėjos šuns tretiesiems asmenims sukelta žala nepatenka į draudiko Sutartimi teikiamos apsaugos apimtį. Šalys Sutartimi susitarė dėl alternatyvių sąlygų, kurioms esant įvykis nebus pripažįstamas draudžiamuoju ir draudikui nekils pareiga mokėti draudimo išmoką, t. y. tiek jeigu šuo įvykio metu yra be antsnukio, tiek jeigu šuo įvykio metu yra palaidas.

Iš bylos duomenų sprendina, kad tarp šalių nėra ginčo, jog pareiškėjai sužalojimus sukėlė šuo, įvykio metu buvęs be antsnukio ir palaidas. Taigi, įvykis atitiko dvi alternatyvias sąlygas, kurioms esant pagal Sutartį jis laikomas nedraudžiamuoju. Kaip minėta, pakanka, kad įvykis atitiktų bent vieną nedraudžiamą įvykio sąlygą, kad draudikui nekiltų pareiga mokėti draudimo išmokos.

Sutiktina su draudiku, kad šiuo atveju įvykio vietos aplinkybė neturi teisinės reikšmės, vertinant ginčo situaciją, nes minėtoje draudiko taikytoje nedraudžiamą įvykio sąlygas nustatančioje Taisyklių nuostatoje įvykio vieta nėra išskiriama kaip reikšminga sąlyga (t. y. minėtas reikalavimas dėl šuns buvimo su antsnukiu ir pririšto taikomas nepriklausomai nuo vietos).

Atsižvelgiant į Sutarties nuostatų ir ginčo byloje nustatytų ginčo aplinkybių visumos vertinimą, konstatuotina, kad draudikas Sutartimi nepriėmė šuns be antsnukio ir nepririšto šuns sukeltos žalos rizikos, todėl nebuvo teisinio pagrindo 2022 m. liepos 31 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju. Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, pareiškėjos reikalavimas laikytinas nepagrįstu.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis